

Απολογισμός Εορτασμού Παγκόσμιας Ημέρας Αρχείων 2016

Με αφορμή τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Αρχείων, τα Γενικά Αρχεία του Κράτους (Γ.Α.Κ.) γιόρτασαν πανελλαδικά με εκδηλώσεις ποικίλου περιεχομένου την μέρα αυτή. Η Κεντρική Υπηρεσία των Γ.Α.Κ. πραγματοποίησε με επιτυχία, στις 13 Ιουνίου 2016, εκδήλωση με τίτλο «**περί αρχείων...και άλλων δαιμονίων**». Στην εν λόγω εκδήλωση, την οποία παρακολούθησαν περίπου 350 άτομα, προβλήθηκε -ύστερα από τους σύντομους χαιρετισμούς του Υφυπουργού Παιδείας Θεοδόση Πελεγρίνη, του Προέδρου της Εφορείας των Γ.Α.Κ. κ. Νικόλαου Καραπιδάκη και της κ. Μαριέττας Μινώτου, Διευθύντριας της Κεντρικής Υπηρεσίας των Γ.Α.Κ.- η φωτεινή πλευρά των σχέσεων με τους πιο γνωστούς χρήστες τους. Ερευνητές, ιστορικοί και δημοσιογράφοι κατέθεσαν τις εμπειρίες τους και τις προτάσεις τους, ορισμένοι για το πώς ανακάλυψαν, πώς μπήκαν και πώς δούλεψαν στον κόσμο των αρχείων.

Την εκδήλωση τίμησε με την παρουσία του ο Γενικός Γραμματέας κ. Γιάννης Παντής, ο οποίος με παρέμβασή του τόνισε την αναγκαιότητα άμεσης συνεργασίας των ΓΑΚ με την Κ.Υ. του Υπουργείου, για την διαχείριση των αρχείων του ΥΠΠΕΘ, αρχεία στα οποία αποτυπώνεται η σύγχρονη ιστορία της εκπαίδευσης.

Από το Λονδίνο διαδικτυακώς μίλησε ο συγγραφέας Απόστολος Δοξιάδης, τονίζοντας την επιφυλακτική στάση που είχε αρχικά, καθώς το κλίμα που συνάντησε ήταν αντίθετο στην παγιωμένη εικόνα μιας Δημόσιας Υπηρεσίας, εξαίροντας τη στάση και την προσαρμοστικότητα των υπαλλήλων σε κάθε τι καινούργιο.

Αφορμή στάθηκε μια ψηφιακή φωτογραφική μηχανή με την οποία ζήτησε να πάρει κάποιες λήψεις αρχείων για τα οποία ενδιαφερόταν. Η αρχική στάση ήταν αρνητική, ακολούθησε ωστόσο αμέσως η διευκλύνσή του, δεδομένου ότι δεν «καταπονούνται» τα αρχεία, για να παγιωθεί τελικά η χρήση της ύστερα από πολύ σύντομο χρονικό διάστημα που επισκέφτηκε πάλι τα Γ.Α.Κ.

Την προσωπική της εμπειρία σε μια έρευνά της για τα κρατικά λογοτεχνικά αρχεία εξιστόρησε η φιλόλογος, κριτικός και δημοσιογράφος Λαμπρινή Κουζέλη. Επισημάνθηκε η διακοπή της κρατικής συνέχειας με την απώλεια αρχείων που δεν θεωρήθηκε σκόπιμο να διασωθούν αλλά και τα εμπόδια που συνάντησε στην πρόσβαση σε κάποια που βρίσκονται υπό την ευθύνη άλλων υπηρεσιακών δομών (υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού). Μετέφερε και τις απολύτως θετικές εμπειρίες επισκεπτών στα Γ.Α.Κ. στο πλαίσιο της δράσης «Βιβλίων Τόποι», με τις ξεναγήσεις σε βιβλιοθήκες και χώρους απόθεσης αρχειακού υλικού, τονίζοντας παράλληλα και την αφανή δουλειά στα υπόγεια του κτηρίου στο Ψυχικού, όπου συντηρούνται μεθοδικά παλαιύτητα, αρχέτυπα και πολλά άλλα, κάθε είδους και αξίας, αρχεία.

Ο ιστορικός Σωτήρης Ριζάς, διευθυντής Ερευνών στην Ακαδημία Αθηνών, θυμήθηκε την εποχή που εκπονούσε τη διδακτορική του διατριβή και τα Γ.Α.Κ. στριμώχνονταν στο κτήριο της Ακαδημίας. Αναφέρθηκε στη σημασία του αρχειακού υλικού που δίνεται στην Ευρώπη φέροντας ως παράδειγμα την προσμονή των ερευνητών τις πρώτες ημέρες κάθε χρόνου, όταν οι ανταποκριτές των εφημερίδων μετέφεραν κομμάτια της ιστορίας που έφερναν στο φως αρχεία του Φόρεϊν Όφισ που αποχαρακτηρίζονταν και δίνονταν στη δημοσιότητα. Σημείωσε παράλληλα τις δυνατότητες που υπάρχουν για την εξερεύνηση σε αρχεία που υπάρχουν στα Γ.Α.Κ., ενώ ο δημοσιογράφος, ιστορικός και συγγραφέας κ. Ελευθέριος Σκιαδάς, από τους παλαιότερους και συστηματικούς χρήστες των Γ.Α.Κ., στάθηκε στην αξία των αρχείων και διάβασε ένα αθησαύριστο κείμενο του Βλαχογιάννη για την περιπέτεια των αρχείων στα εμπορικά του κέντρου της πόλης.

Την εμπειρία του από την έρευνα που έκανε γύρω από την τηλεόραση στην Ελλάδα με αφορμή ένα πρωτοσέλιδο της Ελευθερίας το 1951 μετέφερε ο δημοσιογράφος Παύλος Τσίμας. Στάθηκε στη στάση του προσωπικού και χαριτολογώντας προσφέρθηκε να βοηθήσει στην ταξινόμηση δεδομένου ότι εντόπισε σημαντικό υλικό σε κάποιες κούτες.

Από την πλευρά του, ο ιστορικός και συγγραφέας Μενέλαος Χαραλαμπίδης, αφού μίλησε για την εμπειρία του ενώ εκπονούσε τη διδακτορική του διατριβή, στάθηκε σε μια εκδήλωση που σχετίζεται με τη δημόσια ιστορία. Μίλησε για την πρόσληψη της ιστορίας από τους πολίτες με περιπάτους, εκδηλώσεις και επισκέψεις σε χώρους, και ειδικότερα για την έκθεση σχετικά με την απελευθέρωση της Αθήνας από τη γερμανική κατοχή, στην οποία είχαν εισφέρει με υλικό τα Γ.Α.Κ. και μάλιστα την είχαν φιλοξενήσει για αρκετό χρόνο στο κτήριό τους όπου είχαν την ευκαιρία να την επισκεφθούν σχολεία και να συζητήσουν και να ανταλλάξουν εμπειρίες σχολικοί σύμβουλοι.

Στο αρχείο του υπουργείου Ναυτικών που αναζητούσε από τη δεκαετία του 1980 και καταλογογραφήθηκε σχεδόν πριν από μία δεκαετία στάθηκε η καθηγήτρια Ναυτιλιακής Ιστορίας στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο Τζελίνα Χαρλαύτη, ενώ αναφέρθηκε και στη συνεργασία με τα Γ.Α.Κ. σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του τμήματος Ιστορίας του Πανεπιστημίου.

Τη συζήτηση, την οποία συντόνισε η Προϊσταμένη του Τμήματος Οργάνωσης και Μελετών Χριστίνα Σάρρα, έκλεισε η Αμαλία Παππά, Αναπληρώτρια Διευθύντρια, Προϊσταμένη του Τμήματος Βιβλιοθήκης και Αναγνωστηρίου, η οποία παρουσίασε την πορεία των Γ.Α.Κ. από το 1914 ως σήμερα, με την πρόοδο αλλά και τα προβλήματα που εξακολουθούν να υπάρχουν –η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού ταλανίζει άλλωστε όλη τη δημόσια διοίκηση–, από τα πεταμένα χαρτιά στο κτίριο της Ακαδημίας ως τους αντιόξινους φακέλους στα υπερσύγχρονα αρχειοστάσια στο κτήριο του Ψυχικού.

Αναφέρθηκε και στη σχέση των χρηστών –στους οποίους άλλωστε είχε δοθεί ο λόγος σε αυτή την εκδήλωση– με τα αρχεία, επισημαίνοντας πώς παρότι ψηφιοποιείται το αρχειακό υλικό, υπάρχουν πολλοί ερευνητές που αναζητούν να έχουν επαφή με το πρωτότυπο, με το χαρτί, την υφή του και το μελάνι. Όλα είναι μέρος της ιστορίας άλλωστε...

Παράλληλες εκδηλώσεις στο πλαίσιο του εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Αρχείων πραγματοποιήθηκαν από όλες σχεδόν τις Περιφερειακές Υπηρεσίες των Γ.Α.Κ. Ενδεικτικά αναφέρουμε τις εκδηλώσεις του Ιστορικού Αρχείου Μακεδονίας, του Ιστορικού Αρχείου - Μουσείου Ύδρας, των Γ.Α.Κ. Αρχείων Ν. Αργολίδας, Καρδίτσας και Μαγνησίας. Περισσότερες πληροφορίες είναι αναρτημένες στις οικείες ιστοσελίδες των Περιφερειακών Υπηρεσιών.